

Авторка нагадує також, що в реформуванні радянської економіки правляча партія змушена була вдатися й до послуг фахівців старої школи. Так, у проведенні грошової реформи 1922–1924 рр., відомої як реформа Г. Сокольнікова, було використано ідеї міністра землеробства царської Росії М. Кутлера та відомого фінансиста В. Тарновського.

Політика більшовицької партії 20-років формувалася поступово, кожний конкретний захід із запровадження ринкових відносин визначався під тиском конкретних обставин. Це спростовує усталену в радянській історіографії тезу про завчасну розробку теоретичних положень та плановість реалізації непу.

Звертає на себе увагу й історіографічний розділ праці О. А. Пиріг. У ньому аналізуються роботи не лише істориків, а й економістів та філософів. Авторка толерантно, але разом з тим і доволі критично ставиться до праць своїх попередників. До речі, географічний простір історіографії непу досить розлогий. Крім робіт вітчизняних учених, розглядаються праці російських, білоруських, молдавських авторів та вчених української діаспори.

У монографії О. Пиріг використовується ґрунтовна й різноманітна джерельна база. Проаналізовано численні документи правлячої партії, урядові директиви, архівні матеріали, більшість з яких вводиться в науковий обіг уперше, статистичні дані, періодику, праці політиків, господарників, науковців 20-х років. Нова сучасна методологія роботи з джерелами, органічно

поєднана з оптимальним їх добором і критичним використанням, забезпечила науковість та новизну висновків дослідження.

Праця О. Пиріг добре ілюстрована унікальними фото з фондів Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного.

Разом з тим монографія, яка рецензується, не позбавлена й деяких недоліків. Так, на наш погляд, картина запровадження і розвитку ринкових відносин стала б повнішою за умови дослідження цінової політики більшовиків у 20-ті роки, що була стрижневою в динаміці впровадження елементів ринку. Виразніше можна було б подати й постійну боротьбу між прихильниками ринкової економіки та носіями ідей директивного планового господарства в самій правлячій партії. Слід було б повніше розкрити й картину згорання ринкових заходів у другій половині 1920-х років. Наводячи іменний покажчик, годилося б подати й географічний.

Праці О. Пиріг притаманні нові методологічні підходи, глибина розкриття важливої наукової проблеми, ґрунтовність висновків.

*Олександр Кузьминець,  
д. і. н., проф.*

© Кузьминець О. В., Київ, 2001

## **Бібліографія українського гончарства. 2000: Нац. наук. щорічник / За ред. О. Пошивайла. – Опішне: Українське Народознавство, 2001. – Вип. 2. – 120 с.: іл.**

Щорічник підготовлений колективом Гончарської Книгозбірні України – всеукраїнської спеціалізованої бібліотеки з проблем українського та світового гончарства, яка є структурним підрозділом Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України та Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. Він охоплює вітчизняні та зарубіжні публікації про українське гончарство, кераміку, керамологію. В додатку подані публікації за 1999 р., які з різних причин не ввійшли до попереднього випуску.

Тематичне спрямування бібліографічних матеріалів – від археології, історії, етнографії і мистецтва гончарювання до різноаспектних проблем технічної кераміки. До реєстру включені різні види друкованої продукції наукового, науково-популярного, навчального, довідкового, публіцистичного тематичного спрямування. Зокрема, описані книги (монографії, збірники наукових праць, тези доповідей наукових конференцій), брошури, буклети, автореферати дисертацій, статті зі збірників, журналів, газет, інших періодичних і серійних видань.

Ступінь повноти реєстрації публікацій визначається їхньою наявністю в Гончарській Книгозбірні України чи в Національному архіві українського гончарства в Опішному.

Бібліографічний опис видань здійснено мовою оригіналів, згідно з діючими в Україні стандартами. За відсутності назви публікації остання формувалася

на основі вивчення змісту й взята у квадратні дужки. Усі бібліографічні позиції щорічника мають анотації (за винятком тих, у яких назва публікації відображає її зміст) та суцільну нумерацію, починаючи з першого випуску. Всі матеріали систематизовано в алфавітному порядку за прізвищами авторів або назвами публікацій. Для зручності користування бібліографічна частина має іменний та географічний покажчики.

У щорічнику подано також огляд нової керамологічної літератури, інформацію про останні надходження до Гончарської Книгозбірні України, список добродійників.

«Бібліографія українського гончарства» – видання унікальне не лише в галузі українського народного мистецтва, а й взагалі народної культури України. Воно адресоване керамологам, мистцям, краєзнавцям, бібліотечним працівникам, викладачам і студентам вищих навчальних закладів.

*Андрущенко Оксана,  
Гирман Ольга,  
Карунна Ольга,  
бібліографи Гончарської Книгозбірні  
України*

© Андрущенко О., Київ, 2001  
© Гирман О., Київ, 2001  
© Карунна О., Київ, 2001